

Кафедра спеціальної освіти та соціальної роботи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан
факультету педагогічної освіти

«_____» _____ 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Педагогіка та спецпедагогіка

Галузь знань 0101 «Педагогічна освіта»

Напрямок підготовки 016 «Спеціальна освіта»

Логопед

Бакалавр зі спеціальної освіти. Асистент вчителя логопеда

Денна та заочна форма навчання

2020 рік

Робоча програма з дисципліни «Педагогіка та спецпедагогіка» для студентів за напрямом підготовки 016 «Спеціальна освіта» Логопед; бакалавр зі спеціальної освіти. Асистент вчителя логопеда.

„30” серпня, 2020 року

Розробник: доцент кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи
Фалинська З. З.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи

Протокол від “30” серпня 2020 року № 1
Завідувач кафедри _____ проф. Островська К.О.

“30” серпня 2020 року

Схвалено Вченою радою факультету педагогічної освіти

Протокол від “31” серпня 2020_ року № 1

“ _____ ” _____ 2020 року Голова _____ доц. Герцюк Д.Д.

© _____, 2020 рік

© _____, 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,5	Галузь знань 0101 «Педагогічна освіта»	Нормативна	
	Напрямок підготовки 016 «Спеціальна освіта»		
Модулів – 1	Логопед. Бакалавр зі спеціальної освіти. Асистент вчителя логопеда	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання —		Семестр	
Загальна кількість годин – 105		1-й	1-й
		Лекції	Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1/2 самостійної роботи студента - 3	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	16 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	Практичні, семінарські
		32 год.	10 год.
		Лабораторні	Лабораторні
		—	—
		Самостійна робота	Самостійна робота
		57 год.	89 год.
		Індивідуальні завдання: год.	Індивідуальні завдання: год.
Вид контролю: <i>іспит.</i>	Вид контролю: <i>іспит.</i>		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Педагогіка та спецпедагогіка» - розкрити методологічні та теоретичні основи із спеціальної педагогіки, теоретико-методичні засади виховання, навчання і розвитку дітей з тяжкими порушеннями; сучасні тенденції та проблеми педагогічної допомоги дітям.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Педагогіка та спецпедагогіка» є:

- Розкрити об'єкт, та предмет та завдання педагогіки та спецпедагогіки

- Ознайомити студентів з історичними етапами розвитку педагогічної науки
- Ознайомити студентів із здобутками вітчизняної педагогіки та спецпедагогіки
- Ознайомити студентів з методологічними та теоретичними основами спеціальної педагогіки.
- Розкрити теоретико-методичні засади виховання навчання та розвитку дітей з різними нозологіями
- Ознайомити з сучасними тенденціями спеціальної педагогіки; особливостями інклюзивного навчання в загальноосвітніх навчальних закладах.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

знати:

- поняття предмету Педагогіка. Виникнення та становлення.
- провідні ідеї європейської педагогічної думки;
- особливості формування та сутність педагогічної думки від найдавніших часів до наших днів;
- педагогічна спадщина найвідоміших зарубіжних, вітчизняних педагогів;
- умови та шляхи розбудови національної системи освіти й виховання, навчання;
- особливості становлення та розвитку педагогіки та спеціальної педагогіки; її мету, завдання, структуру, міждисциплінарні зв'язки,
- поняття спеціальної педагогіки, її значення як науки;
- наукові основи спеціальної педагогіки;
- історію становлення і розвитку національних систем спеціальної освіти;
- основи дидактики спеціальної педагогіки; особливості організації інклюзивної освіти у сучасних умовах;
- принципи спеціальної освіти;
- технології, методи, форми організації спеціальної освіти.
- сформулювати позитивне професійне та загальнолюдське ставлення до осіб із порушеннями психофізичного розвитку; готовність фахово здійснювати моніторинг їхнього розвитку, своєчасно виявляти відхилення та здійснювати правильний психолого-педагогічний супровід дітей, що потребують корекції психофізичного розвитку;
- охарактеризувати особливості психо – фізичного розвитку дітей різних нозологічних груп; показати єдність закономірностей нормального та дизонтогеністичного розвитку дитини, розкрити принципи корекційного навчання та виховання.

вміти:

- конкретно-історично підходити до аналізу педагогічних явищ і фактів;

- визначати положення педагогічної теорії та практики, які сприяють розвитку педагогічного мислення, підвищенню педагогічної культури, зростанню педагогічної майстерності;
- критично переосмислювати та творчо реалізувати традиції зарубіжної та української педагогічної думки в практиці самостійної педагогічної (психолого-педагогічної) діяльності та розбудови національної системи освіти й виховання.
- використовувати сучасні методи і технології психодіагностичної, психокоректувальної, психотерапевтичної і психореабілітаційної роботи з дітьми, що мають труднощі в сприйнятті інформації, порушення уваги, пам'яті, мови, інтелектуальної діяльності й емоційно-вольової сфери, а також труднощі в навчанні;
- використовувати методи психологічного консультування і психологічної підтримки;
- чітко визначати зміст, основні форми та методи навчально-виховної роботи в умовах спеціальної освіти;
- володіти технологіями інклюзивної освіти;

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 105 години 3,5 кредити ЄКТС.

3. Програма навчальної дисципліни Змістовий модуль 1. Основи педагогіки

Тема 1. Предмет, завдання, методологічні основи курсу. Виникнення виховання у первісному суспільстві. (4 год.)

ПЛАН

1. Предмет, завдання, основні поняття, принципи історії педагогіки, їх характеристика.
2. Методологічні підходи до проблеми виникнення виховання.
3. Становлення виховання як цілеспрямованого процесу у первісному суспільстві.
4. Зародження організованих форм виховання в умовах формування і розвитку стародавніх цивілізацій Сходу

Контрольні запитання та завдання

1. Ознайомитись з підручниками та посібниками з курсу.
2. Виникнення виховання у первісному суспільстві та в цивілізаціях Сходу.

Тема 2. Основні проблеми розвитку європейського шкільництва та педагогічної думки (4 год.)

ПЛАН

1. Система виховання й освіти в державах Стародавньої Греції: спартанська й афінська система виховання, педагогічна думка Стародавньої Греції.
2. Виховання, освіта і педагогічна думка в Стародавньому Римі.
3. Зародження християнської традиції у вихованні.
4. Освіта і педагогічна думка у Візантії.
5. Освіта в країнах Близького і Середнього Сходу в епоху Середньовіччя.

Контрольні запитання та завдання

1. Розвиток шкільництва та педагогічної думки в епоху античності,
2. Педагогічна теорія у працях стародавніх грецьких та римських філософів.
3. Система навчання та виховання в період середньовіччя.
4. Представники гуманістичної педагогіки гуманістичної епохи

Тема 3. Основні педагогічні ідеї реформаторського руху епохи буржуазних революцій та Просвітництва. (4 год.)

ПЛАН

1. Західної Європи у XVII-XVIII ст.: педагогічна думка у країнах Західної Європи у XVII ст., педагогічні ідеї,
2. Представники педагогіки епохи Реформації (Ян Амос Коменський, Джон Локк, Жан – Жак Руссо, Клод – Андріан Гельвецій, Дені Дідро)
3. Педагоги класики кінця XVIII – XIX ст. (Йоган – Генріх Песталоцці, Іоганн Фрідріх Герbart, Дістерверг, Фребель, Оуен, Спенсер)
4. Реформаторські течії та їх представники.

Контрольні запитання та завдання

1. Педагогічна думка країн Західної Європи XVII – XVIIIст.
2. Представники епохи Реформації.
3. Педагоги класики XVIIIст. – XIXст.

Тема 4. Школа і педагогіка України у XX ст. (4 год.)

ПЛАН

1. Освіта в Українській державі (1917-1919 рр.). Ідеї національної освіти й виховання в Україні початку XX ст.
2. Розвиток освіти й педагогіки у 1960-80-ті роки. Педагогічна діяльність і погляди Г.Ващенко.
3. Педагогічна система А.С.Макаренка.
4. Педагогічна діяльність і літературно-педагогічна спадщина В.О.Сухомлинського

Контрольні запитання та завдання

1. Занепад системи народної освіти в Україні в умовах втрати державності (XVIII-поч. XX ст.)
2. Школа і педагогіка України у XX ст.
3. Презентація.

Змістовий модуль 2 Основи спеціальної педагогіки

Тема 5. Основні поняття та завдання спеціальної педагогіки (4 год.)

ПЛАН

1. Мета, предмет та завдання спеціальної педагогіки.
2. Основні напрями та принципи спеціальної педагогіки.
3. Основні категорії спеціальної педагогіки.
4. Функції спеціальної педагогіки.
5. Структура спеціальної педагогіки.
6. Види порушень психофізичного розвитку.
7. Інтеграція та інклюзія у сучасній освіті.

Контрольні запитання та завдання

1. Опрацювати літературу (з рекомендованого списку або обрану самостійно) щодо визначення поняття спеціальна освіта
2. Ознайомитися з Законом України «Про середню загальну освіту» «Про освіту» і визначити основні ідеї щодо організації спеціальної освіти та інклюзивного навчання.

Тема 6 Основний зміст дидактики спеціальної педагогіки. (4 год.)

ПЛАН

1. Принципи спеціальної освіти.
2. Технології і методи спеціальної освіти.
3. Форми організації спеціальної освіти.
4. Засоби забезпечення корекційно-освітнього процесу в системі спеціальної освіти.
5. Професійна діяльність й особистість педагога системи спеціальної освіти.

Контрольні запитання та завдання

1. Підготувати доповідь з презентацією на тему «Досвід організації спеціальної освіти в зарубіжних країнах»
2. Опрацювати роботи Л.С.Виготського, В.М.Синьова, В.І.Бондаря, зробити конспект етапів розвитку спеціальної педагогіки.

Тема 7. Особливості спеціальної освіти для дітей з різними нозологіями (4 год.)

ПЛАН

1. Спеціальна освіта дітей із затримкою психічного розвитку.
2. Освіта осіб з порушенням розумового розвитку (розумовою відсталістю).
3. Система спеціальних закладів для дітей з порушеннями мови.
4. Педагогічні системи спеціальної освіти осіб з порушеннями слуху
5. Дошкільна освіта дітей з порушеннями зору. Навчання дітей з недоліками зору у школі.
6. Можливості розвитку, освіти й соціалізації дітей з аутизмом.
7. Система спеціалізованої допомоги дітям із церебральним паралічем.
8. Особливості організації спеціальної освіти для осіб зі складними порушеннями в розвитку.

Контрольні запитання та завдання

1. Розробити таблицю «Особливості освіти осіб з різними порушеннями розумового розвитку»
2. Розробка презентацій по всіх видах нозологій.

Тема 8. Сучасна система спеціальних освітніх послуг (4 год.)

ПЛАН

1. Профілактика, рання діагностика і рання комплексна допомога дітям з відхиленнями в розвитку.
2. Дошкільна освіта дітей з обмеженими можливостями.
3. Шкільна система спеціальної освіти.
4. Професійна орієнтація, система професійної освіти осіб з обмеженою працездатністю.
5. Спеціальна освіта за кордоном та в Україні.
6. Перспективи розвитку спеціальної освіти в Україні.

Контрольні запитання та завдання

1. Ознайомитися з досвідом організації інклюзивного навчання у м. Львові та області.
2. Скласти інструкцію для асистента вчителя і тьютора дитини з різними нозологіями

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб.	інл.	с.р.		л	п	лаб.	інл.	с.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. Основи педагогіки													
Тема 1. Предмет, завдання, методологічні основи курсу. Виникнення виховання у первісному суспільстві	12	2	4			6							
Тема 2. Основні проблеми розвитку європейського шкільництва та педагогічної думки	13	2	4			6							
Тема 3. Основні педагогічні ідеї реформаторського руху епохи буржуазних революцій та Просвітництва.		2	4			8							
Тема 4. Школа і педагогіка України у ХХ ст.	19	2	4			8							
Змістовий модуль 2. Основи спеціальної педагогіки													
Тема 5. Основні поняття та завдання спеціальної педагогіки	9	2	4			6							
Тема 6. Основний зміст дидактики спеціальної педагогіки	9	2	4			7							
Тема 7. Особливості спеціальної освіти для дітей з різними нозологіями	9	2	4	-		8		-	-	-			
Тема 8. Сучасна система спеціальних освітніх послуг	12	2	4			8							
Усього годин	90	16	32			57							

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено	

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет, завдання, методологічні основи курсу. Виникнення виховання у первісному суспільстві	4
2	Основні проблеми розвитку європейського шкільництва та педагогічної думки	4
3	Основні педагогічні ідеї реформаторського руху епохи буржуазних революцій та Просвітництва.	4
4	Школа і педагогіка України у ХХ ст.	4
5	Основні поняття та завдання спеціальної педагогіки	4
6	Основний зміст дидактики спеціальної педагогіки	4
7	Особливості спеціальної освіти для дітей з різними нозологіями	4
8	Сучасна система спеціальних освітніх послуг	4
	Разом	32

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Не передбачено	

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ознайомитись з підручниками та посібник ума з курсу	4
2	Виникнення виховання у первісному суспільстві та в цивілізаціях Сходу.	4
3	Розвиток шкільництва та педагогічної думки в епоху античності, середньовіччя та Відродження.	4
4	Проблеми виховання в європейських соціальних вченнях ХІХ ст. Школа і педагогіка Західної Європи та США в кін. ХІХ – на	4

	поч. XX ст.	
5	Занепад системи народної освіти в Україні в умовах втрати державності (XVIII-поч. XX ст.)	4
6	Школа і педагогіка України у XX ст.	4
7	Розкрийте сутність парадигми сучасної педагогіки.	4
8	Проаналізуйте зв'язок педагогічної науки та практики.	4
9	Що спільного та відмінного між педагогічною наукою та педагогічною практикою?	4
10	Опрацювати літературу (з рекомендованого списку або обрану самостійно) щодо визначення поняття спеціальна освіта	4
11	Опрацювати роботи Л.С.Виготського, В.М.Синьова, В.І.Бондаря, зробити конспект етапів розвитку спеціальної педагогіки.	4
12	Розробити таблицю «Особливості освіти осіб з різними нозологіями»	4
13	Ознайомитися з досвідом організації інклюзивного навчання в Львівській області	4
14	Скласти інструкцію для асистента вчителя і тьютора дитини з різними нозологіями	5
	Усього	57

9. Індивідуальні завдання

Презентаційні проекти до тем

10. Методи навчання

Навчальна робота з курсу проводиться у формі лекцій, практичних занять, самостійної роботи студентів. На усіх формах використовуються словесні, наочні та практичні методи з використанням комп'ютерних засобів.

11. Методи контролю

З курсу „ Педагогіка та спецпедагогіка” систематично проводиться поточний, підсумковий, тестовий контроль. До поточного контролю відносять демонстрування та проведення завдань для самостійної роботи на практичних заняттях. До підсумкового і тестового – комплексні контрольні роботи, тестування з основних тем програми та екзамен.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для іспиту

Поточне тестування та самостійна робота								всього	іспит	Сума
Змістовий модуль 1										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		50	100
5	5	8	8	6	8	5	5	50		

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
81-89	B	добре	
71-80	C		
61-70	D	задовільно	
51-60	E		
26-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень бакалаврів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за міцні та повні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних

	знань, умінь та навичок із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до модуля який включає бали за поточну роботу бакалавра на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань бакалаврів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

13. Методичне забезпечення

1. Курс лекцій з тем, що виносяться на теоретичне опрацювання.
2. Підручники та посібники.
3. Плани практичних занять.
4. Завдання для самостійного опрацювання.
5. Базова та допоміжна література.
6. Пакети завдань для здійснення контролю: тестові завдання, контрольні роботи, питання до заліку, блок запитань і завдань для самоконтролю за самостійно опрацьованим навчальним матеріалом.

14. Рекомендована література

1. Артемова Л. В. Історія педагогіки України : підруч. / Любов Вікторівна Артемова. – К. : Либідь, 2006. – 420с.
2. Демченко О. П. Практикум з історії педагогіки : навч.-метод. посіб. [для викладачів історії педагогіки, на допомогу студ. пед. ВНЗ під час самостійного вивчення теоретичних основ, підготовки до семінарських і практичних занять] / Олена Петрівна Демченко. К. : Видавничий Дім «Слово», 2012. – 432 с.
3. Державна національна програма «Освіта» («Україна ХХІ століття»). – К.: Райдуга, 1994. – 61 с.
4. Зайченко І. В. Історія педагогіки : у двох книгах / Іван Васильович Зайченко. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. – Кн. I : Історія зарубіжної педагогіки. – 2010. – 624 с.
5. Історія української школи і педагогіки: [хрестоматія / упоряд. проф. О.О.Любар / за ред. В.Г.Кременя]. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2003. – 766 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
6. Кравець В.Історія української школи і педагогіки: [навчальний посібник для студентів педагогічних навчальних закладів] / В.Кравець. – Тернопіль,1994.- 360 с. __ 16. Левківський М. В. Історія педагогіки : навч.-метод. посіб / Михайло Васильович Левківський. – [3-е вид., доп.]. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 190 с.
7. Любар О. О. Історія української школи і педагогіки : навч. посіб. / Любар О. О., Стельмахович М. Г., Федоренко Д. Т. ; за ред. О. О. Любара. К. : «Знання», КОО, 2003. – 450 с.
8. Медвідь Л. А. Історія національної освіти і педагогічної думки в Україні : навч. посіб. / Людмила Андріївна Медвідь. – К. : Вікар, 2003. – 335 с.
9. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями зору та слуху / За заг. ред. Л.С. Вавіної. – К.: Наук. Світ, 2009. – 168 с.
10. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями опорно-рухового апарату та розумового розвитку / За ред. Л.С. Вавіної. – К.: «АТОПОЛ», 2010. – 242 с.
11. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями слуху та інтелекту / За заг. Ред. В.І. Бондаря, В.В. Засенка. – К.: ТОВ «Поліпром», 2007. – 171 с.
12. Соботович Є. Ф. Вибрані праці з логопедії. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2015. – 308 с.
13. Синьов В.М. Основи дефектології / В. М. Синьов, Г. М. Коберник. – К. : Вища шк., 1994 . – 141 с.

Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про загальну середню освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/651-14_34
2. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
3. Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» [Електронний ресурс].
– Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/875-12>
4. Закон України «Про охорону дитинства» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2402-14>
5. Закон України «Про професійно-технічну освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80>
6. Конвенція про права дитини, прийнята резолюцією 44/25 Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1989 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_021
7. Положення про спеціальну загальноосвітню школу (школу-інтернат) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, затверджене Наказом Міністерства освіти і науки України № 852 від 15.09.2008 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1219-08>